

Asia: VN/30743/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi eräistä leikkauksista ja lääketieteellisistä toimenpiteistä sekä luonnoksista erikoissairaanhoidon keskittämisasiasetuksen ja päivystysasetuksen muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit ehdotetusta leikkauksista ja tiettyjä lääketieteellisiä toimenpiteitä koskeva valtioneuvoston asetuksesta. Onko ehdotettu asetus selkeä ja toimeenpantavissa, ja onko siinä huomioitu oleelliset asiat? Ellei mielestänne ole, miten sitä pitäisi muuttaa?

Lääkäripalveluyritykset ry (jäljempänä LPY tai yhdistys) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi eräistä leikkauksista ja lääketieteellisistä toimenpiteistä sekä luonnoksista erikoissairaanhoidon keskittämisasiasetuksen ja päivystysasetuksen muuttamiseksi.

LPY:n näkemyksen mukaan sekä ehdotus valtioneuvoston asetukseksi että siihen liittyvä asetusmuistio ovat selkeitä. Niissä on otettu oleelliset asiat huomioon. Asetus on siten toimeenpantavissa.

Yhdistyksen mielestä on tärkeää, että asetuksella täsmennetään voimassa olevaa terveydenhuoltolakia antamalla tarkempia säännöksiä siitä, missä hyvinvointialueet voivat toteuttaa tai mistä ne voivat hankkia leikkaussaliolosuhteita ja anestesiaa edellyttäviä päiväkirurgisia ja lyhytjälkihoitoisia leikkauksia.

LPY pitää perusteltuna asetuksen linjausta, jonka mukaan siinä ei luetella leikkauksia tai toimenpiteitä, joita hyvinvointialue voi toteuttaa omissa yksiköissään tai hankkia niitä yksityisiltä palveluntuottajilta terveydenhuoltolain 45 §:n mukaisesti. Sen sijaan asetuksessa säädetään leikkausten ja toimenpiteiden järjestämisestä ja tuottamisesta sekä potilasvalintaa koskevista edellytyksistä. Tämä mahdollistaa sen, että asetus ”kestää paremmin aikaa” eli se ei vanhene nopeasti lääketieteen ja hoitomenetelmien kehittyessä.

Asetuksessa on huomioitu hyvin potilaiden terveydentilan ja muiden riskitekijöiden arviointitarve potilasvalinnassa jo lähettämismvaiheessa ja toimenpiteeseen saavuttaessa potilasturvallisuuden varmistamiseksi. Valintaan vaikuttaa myös potilaan ja mahdollisen saattajan kyky sitoutua leikkaukseen ja toimenpiteeseen valmistautumiseen, kotiutusprosessiin ja jatkohoitoon.

Yhdistys pitää tarkoituksenmukaisena sitä, että asetus mahdollistaa nukutusta tai puudutusta vaativien kevyiden toimenpiteiden suorittamisen muussakin toimitilassa kuin leikkaussalissa silloin, kun ne edellyttävät vain lyhytaikaista potilaan jälkiseurantaa ja potilasturvallisuus voidaan varmistaa asianmukaisesti.

LPY:n mielestä asetuksen 3 §:n 2 momentissa esitetty lyhytjälkihoitoisen kirurgian määritelmä on tarpeettoman tiukka. Se käytännössä rajaa suoritettavat leikkaukset sellaisiin, jotka edellyttävät korkeintaan alle vuorokauden kestävää seurantaa (ns. 23 tunnin sääntö). Yhdistys esittää, että määritelmäksi jo vakiintuneen käytännön mukaisesti seuraavaa: lyhytjälkihoitoisia toimenpiteitä ovat myös ne, joiden seuranta kestää lähtökohtaisesti enintään 1-3 vuorokautta toimenpiteen jälkeen.

Myös heräämöstä kotiin -toiminnan määritelmää voisi muokata: Esitämme että, vaatimus potilaan kotiutumisesta toimenpidettä seuraavana aamuna korvataan määritelmällä, jonka mukaisesti potilaan tulee lähtökohtaisesti kotiutua toimenpidettä seuraavana päivänä.

LPY muistuttaa, että terveydenhuoltolain ja tämän asetuksen mahdollistaessa hyvinvointialueille myös päiväkirurgisten ja lyhytjälkihoitoisten leikkausten hankkimisen entistä laajemmin, luo se edellytykset parantaa potilaiden hoitoon pääsyä. Yhdistys kannustaa hyvinvointialueita hyödyntämään lainsäädännön tarjoamaa mahdollisuutta erikoissairaanhoidon hoitojonojen purkamiseksi.

Kommentit erikoissairaanhoidon keskittämisasiäsetuksen 4 §:n muutosehdotuksesta (psykoterapeuttisiin ja psykososiaalisiin menetelmiin liittyvä työnjako)

LPY kannattaa keskittämisasiäsetuksen 4 §:n muuttamista esitetyllä tavalla. Psykoterapeuttisten ja psykososiaalisten menetelmien arviointi ja osaamisen ylläpito on tarkoituksenmukaista toteuttaa valtakunnallisessa yhteistyössä. Tämä lisää potilaiden yhdenvertaisuutta sekä luo edellytykset vaikuttavuuden parantamiselle.

LPY esittää, että menetelmien ja osaamisen ylläpidon sekä alueellisen yhteistyön tehtävät koskisivat kaikkiin ikäryhmiin kohdistuvia menetelmiä, ei ainoastaan terapiatakuun piirissä olevia lapsia ja nuoria.

Kommentit muista keskittämis- ja päivystysasetuksen muutosehdotuksista

LPY mielestä eri toimijoiden välistä työnjakoa sekä palveluverkoston suunnittelua ja siihen liittyviä ratkaisuja tehtäessä on otettava huomioon mahdollisuus hyödyntää yksityisiä toimijoita. Tämä on tarpeellista erityisesti tilanteissa, joissa julkisen sektorin kapasiteetti on rajallinen tai altis häiriöille. Yksityisen sektorin toimijat voivat siten osaltaan tukea hoidon saatavuutta ja jatkuvuutta.

Yhdistys korostaa, että keskittämistä koskevien päätösten on oltava linjassa substanssilainsäädännön vaatimusten kanssa ja perustuttava kokonaisvaltaiseen arvioon palveluiden saavutettavuudesta. Terveyspalvelut on turvattava myös poikkeusoloissa. Siksi on tärkeää, että palveluiden tuotannossa hyödynnetään käytettävissä olevia resursseja kulloinkin tarkoituksenmukaisella tavalla.

Partanen Ismo
Lääkäripalveluyritykset ry